

HvA

Welke rol speelt de kerk vandaag de dag als plek van samenkomst en dorpsgevoel in Oosthuizen?

04

'Er komen niet alleen ouderen, ook een hoop jonge mensen zijn in de kerk te vinden'

Over hoe een klein dorpje veel waarde hecht aan de initiatieven van de kerk

08

Beeldreportage Oosthuizen

Sfeerimpressie bij het verhaal over de Grote Kerk

11

'Ik nam het mijn ouders kwalijk dat ik mijn vrienden moest missen'

Over het wennen aan het leven in een dorp

04
**'Er komen niet alleen ouderen,
ook een hoop jonge mensen
zijn in de kerk te vinden'**

Over hoe een klein dorpje veel waarde hecht aan de initiatieven van de kerk.

08
Beeldreportage Oosthuizen

Sfeerimpressie bij het verhaal over de Grote Kerk.

11
**'Ik nam het mijn ouders
kwalijk dat ik mijn vrienden
moest missen'**

Over het wennen aan het leven in een dorp.

13
Over de auteur

Hoe Luna met de opleiding Creative Business haar doelen wil bereiken.

‘Het is een plek om samen te komen’

Sinds ca. 1500 kijkt de Grote Kerk trots over het pittoreske Oosthuizen uit. Zoals in veel dorpen vormt de kerk het kloppend hart van de gemeenschap. Door de jaren heen heeft het gebouw, naast haar religieuze functie ook vele andere rollen vervuld. Maar welke rol speelt de kerk vandaag de dag als plek van samenkomst en dorpsgevoel in Oosthuizen? Jeroen Stok (55) woont samen met zijn gezin in het dorp en is geen kerkganger in religieuze zin. “Het is echt een multifunctionele accommodatie. Als er wat is, dan gebeurt dat daar.”

De Grote Kerk van Oosthuizen

Het hart van het dorp

Het is een frisse septemberdag in Oosthuizen. Gele bladeren liggen verspreid rond de kerk en de appelbomen in de naastgelegen boomgaard staan kaal. De zon doet haar best, maar blijft de hele dag achter een dunne sluier van wolken hangen. Binnen, in een huis aan de Timmermanswerf, is het warm. Het huis ligt aan de rand van het dorp, nog net binnen het oude gedeelte, maar met uitzicht op de nieuwbouw die zich langzaam uitbreidt.

Aan de houten keukentafel staan twee mokken dampende koffie. Jeroen Stok, een relatief nieuwe dorpsbewoner, zet net de oven aan voor het avondeten. Sinds 2019 woont hij hier samen met zijn gezin, verhuisd vanuit Purmerend. "Het is een plek om samen te komen", zegt hij. "Er komen niet alleen ouderen, ook een hoop jonge mensen zijn in de kerk te vinden."

De Grote Kerk omstreeks 1890, nu gezien vanuit de boomgaard. Onder de glas-in-loodramen zijn kleine ramen zichtbaar, ooit aangebracht voor een schoolklas. Na de bouw van de nieuwe dorpschool zijn ze dichtgemetseld. Op de voorgrond schoolmeester Abraham van Lienen. Foto: Historische Vereniging Oosthuizen

Van veenpolder tot kerk

Waar ooit veenpolder lag, ontstond rond 1100 een hoger gelegen, bewoonbaar stuk land. Dit gebeurde door ontginning en de aanleg van dijken, zoals de Beemsterdijk. Juist daar verrees in 1518 de Grote Kerk, op de plek van een oudere, vermoedelijk bescheiden voorganger. In de 16e eeuw bloeide Oosthuizen dankzij de zeevaart en ontstond rond de kerk een levendig dorpshart, met de Grote Kerk als sociaal middelpunt.

Oorspronkelijk gebouwd als een katholieke kerk, kwam zij na de Reformatie in protestantse handen. De Grote Kerk van Oosthuizen is een van de oudste laatgotische kruiskerken in Noord-Holland. Het torentje is zelfs de oudste dakruiter van Nederland. Binnen zorgen het natuurlijke licht, de hoge ruimte en historische elementen zoals het grafmonument en het orgel, dat vermoedelijk tot de drie oudste van Nederland behoort, voor een indrukwekkend interieur dat volgens de Stichting Oude Hollandse Kerken de meest karakteristieke van de provincie is.

De kerk vulde door de eeuwen heen meerdere functies. Zo deed een zijruimte in de 17e eeuw tijdelijk dienst als dorpschool en van 1884 tot 1960 was een deel van het kerkgebouw vast in gebruik als school. Tegenwoordig is het rijksmonument een culturele ontmoetingsplek. Naast kerkdiensten vinden er exposities, concerten, workshops en evenementen plaats. Sinds 1982 is de kerk eigendom van de stichting, die zich samen met de lokale commissie in Oosthuizen inzet voor het behoud en cultureel gebruik.

Het gezicht van Oosthuizen

In zijn woning aan de Timmermanswerf zet Jeroen snel een pan op het vuur voordat hij weer aanschuift. “We zijn hierheen verhuisd voor de rust en de ruimte”, vertelt hij. “Oosthuizen wordt ook wel ‘Sleepy Hollow’ genoemd. Het is de rust zelf en dat is precies wat we zochten.” Zijn eerste kennismaking met het dorp herinnert hij zich nog goed. “We fietsten vanuit Purmerend naar de jaarlijkse braderie. Het landschap rondom Oosthuizen bestaat uit open weilanden waar het flink kan waaien. Het laatste stuk, de Purmerenderweg, is een lange, rechte weg die oneindig door lijkt te gaan. En dan verschijnt het bruggetje, met de Grote Kerk die erbovenuit steekt, het eerste wat je van Oosthuizen ziet.”

Evenementen

Jac Wessels is een enthousiaste vrijwilliger die, samen met de andere leden van de culturele commissie, de Grote Kerk tot een levendige ontmoetingsplek maakt. “We zijn een zomerkerk, want we hebben geen verwarming”, vertelt hij. Toch blijft het gebouw ook in het koude jaargetijde toegankelijk, met een tent en kachelletjes. Door de ligging aan een toeristische route trekt de kerk een hoop voorbijgangers. In het weekend zijn de deuren voor iedereen geopend. “Dan hebben we het vooral van de mensen die langs fietsen”, zegt Wessels. “Ook dorpsbewoners komen regelmatig langs, vaak omdat een tentoonstelling hen aanspreekt, of gewoon om even binnen te lopen.”

De tentoonstellingen trekken niet alleen publiek, maar ook nieuwe kunstenaars. “Ze komen kijken en denken: hier wil ik ook exposeren”, zegt Wessels. Vaak zijn het makers uit de streek. Soms komt de kunst letterlijk uit de huiskamer. “Wat je ook nog wel eens hebt, is dat kunstenaars in het verborgen werken. Dan hebben ze een heleboel kunst in huis. En dan zeggen de kinderen: weet je wat, we bieden je dat aan. Een tentoonstelling van de werken van pa en moe.”

“We doen dit echt om mensen kennis te laten maken met dit gebouw. Wat wel als kerk is gesticht, maar nu natuurlijk ook een andere functie heeft”

Naast exposities bruist het gebouw van andere activiteiten, zoals workshops en bijeenkomsten. “Tijdens de orgelworkshop staan hier allemaal kleine orgeltjes en kun je zelf een orgel bouwen”, vertelt Wessels enthousiast. De concerten trekken bezoekers uit de wijde omgeving. “Er komen ook veel mensen uit Amsterdam. Het is ook veel Engels.” Ook zijn er vaste samenwerkingen met het conservatorium en rond de feestdagen trekken Carol Singers door de gemeente met glühwein en kerstliederen. “Sommige evenementen zijn tradities die jaarlijks terugkomen. Maar ook tradities veranderen en er ontstaan nieuwe. We doen dit echt om mensen kennis te laten maken met dit gebouw. Wat wel als kerk is gesticht, maar nu natuurlijk ook een andere functie heeft.”

Een plek die leeft

Jeroen gaat regelmatig naar de tijdelijke exposities in de kerk. “Ik ben behoorlijk onder de indruk van wat mensen hier laten zien”, zegt hij. “Het is echt knap.” Volgens hem leeft de plek altijd. “Toeristen van de nabijgelegen camperplaats komen vaak binnen als ze de vlaggen zien wapperen. Buiten rusten wielrenners en ouderen op het bankje tegen de kerk.”

“Het is een soort MFA (multifunctionele accommodatie)”, legt hij uit. “Je kunt het huren voor bruiloften en partijen, maar ook voor begrafenissen. Het kerkhof ligt er helaas direct naast. De kerk is echt een sociaal middelpunt, als er iets gebeurt, dan is het daar. En afspreken? Je zegt gewoon: ‘Ik zie je bij de kerk.’ Zo werkt dat hier.” In vergelijking met Purmerend vindt hij het kleinschaliger en persoonlijker. “Dat maakt het juist zo mooi.”

Dorpsinitiatieven

“Naast tentoonstellingen en concerten zijn er natuurlijk ook allerlei plaatselijke initiatieven”, vertelt Wessel. Zo verandert de Grote Kerk elk jaar in het huis van Sinterklaas, met spelletjes en activiteiten voor kinderen. “Wij zetten de kerk open en zorgen dat alles in orde is”, zegt hij. “Zij bouwen met hun eigen groep vrijwilligers de spelletjes binnen op.” Met kerst verzamelen de basisschoolkinderen zich bij de kerk. “Helemaal omgehangen met lichtjes, dat kan tegenwoordig met ledverlichting”, lacht Wessel. “Dan wandelen ze als wandelende kerstbomen door het dorp naar school voor het kerstdiner.”

achtergrondverhaal

Bij het 500-jarig bestaan van de kerk werd in samenwerking met de basisschool een musical geschreven. "Toen hebben de kinderen van groep 8 hier in de kerk ook gewerkt aan de decors en aan een soort tentoonstelling", vertelt Wessel. "Uiteindelijk hebben ze de musical hier opgevoerd, voor de ouders, de grootouders en de tantes. De musical werd drie of vier keer opgevoerd."

"Vertel wat je wensen zijn," zegt Wessels. "Je kunt de kerk huren en wij kunnen diensten leveren, of je huurt ze in." De mogelijkheden zijn breed: van kunstexposities tot jubilea en dorpsfeesten. Zo vierde de lokale voetbalvereniging hier haar jaarlijkse feest. "Je kunt het op zoveel manieren vormgeven", voegt hij toe. "Wij verzorgen nog wel eens de koffie of thee, bijvoorbeeld bij een condoleance, felicitatie of expositie."

Zo krijgt de kerk een actieve rol in het dorpsleven. "Je probeert zo'n gebouw als het ware toch een functie te geven", zegt Wessel. "Niet alleen maar dat het een mooi gebouw is dat boven alle huizen uitsteekt, maar ook dat het gebruikt wordt. Want je probeert natuurlijk wel de mensen bewust ervan te maken dat de kerk bestaat en dat je er allerlei dingen in kan doen."

Een dorp vol tradities

De Grote Kerk werd voor Jeroen al snel een bijzondere plek. Zijn eerste kennismaking was op een donkere novemberavond, het jaar dat hij met zijn gezin in Oosthuizen kwam wonen. "Er werd aan het eind van de middag aangebeld", herinnert hij zich. "Het Sinterklaascomité haalde geld op voor het feest in de kerk." Nieuw in het dorp besloot het gezin bij de intocht een kijkje te nemen.

Rond kerst krijg je volgens Jeroen echt het dorpsgevoel. "Ik heb mijn zoontje een paar keer mogen wegbrengen voor het kerstdiner", vertelt hij. "Op kerstavond wandelen we altijd langs de kerk. Dan hoor je van binnen het gezang van de mis, dat heeft gewoon iets magisch."

De kerk vormt al vijf eeuwen lang het hart van een klein dorpje

Inschattingsfoutje

Jeroen sluit af met een grappig verhaal. "Ik zei al: het eerste wat je ziet als je Oosthuizen binnenrijdt, is de brug en daarna rijd je tegen de kerk aan. Nou, dat is ook echt letterlijk gebeurd. Anderhalf jaar geleden reed iemand te hard, schoot vanaf het bruggetje door het muurtje en kwam tot stilstand tegen de kerk. Die hebben ze er weer uit moeten takelen." Hij lacht. "Je ziet er niks meer van, ze hebben dat keurig gerestaureerd met oude bakstenen. Maar ja, bijzonder hoor. Nogmaals: het eerste wat je tegenkomt is de kerk. Letterlijk én figuurlijk."

Langzaam schuift de kalender richting november. In de dorpsstraat ritselen de laatste bladeren nog aan de bomen. Hoewel Jeroens zoon inmiddels te oud is voor het Sinterklaasfeest, staat hij op 15 november om 16:30 opnieuw op de brug samen met zijn gezin, tussen burens, vrienden en nieuwsgierige kinderen. Samen wachten ze op de aankomst van de goedheiligman, die zoals gebruikelijk per trekker of bootje het dorp binnenkomt. Na de intocht stroomt het gezelschap de kerk in, waar warme chocolademelk, pepernoten en spelletjes klaarstaan voor de kinderen. "Volendam en Purmerend hebben ook hun eigen intocht", zegt Jeroen met een glimlach, "maar het is de gezelligheid wat zoveel mensen naar dit kleine dorpje trekt."

In Oosthuizen vormt de Grote Kerk al eeuwenlang een plek van samenkomst. Van zondagsdiensten tot concerten, van stille momenten tot levendige ontmoetingen, hier leeft het dorp, hier komen mensen samen.

In het najaar bungelen de laatste peren in de naastgelegen boomgaard.

Sinds 2016 valt het dorp onder de gemeente Edam-Volendam. Voor de fusie was Oosthuizen de hoofdplaats van de gemeente Zeevang.

Een rustige wandeling door de appel en perengaard, met zicht op de kerk en het oude pastoorshuisje.

Vorbijgangers, fietsers en wandelaars nemen vaak een momentje van rust op het bankje tegen de kerk.

Beeldreportage

De Grote Kerk van Oosthuizen heet bezoekers welkom met een wapperende vlag en een open deur.

De temperatuur in de kerk is inmiddels wat gezakt, toch is de Culturele Commissie tijdens de Oktober Kunstmaand aanwezig om bezoekers warm te ontvangen.

Een expositie waar je niet alleen mag kijken, maar ook alles mag aanraken. De mechanische vogels van lokale kunstenaar Jan Stuijt komen tot leven zodra je eraan draait.

‘Ik nam het mijn ouders kwalijk dat ik mijn vrienden moest missen’

Van de drukte van de stad naar de rust van een dorp, voor Jessica (22) was de overgang allesbehalve makkelijk.

Rust vinden in een dorp

Van de drukte van de stad naar de rust van een dorp, voor Jessica (22) was de overgang allesbehalve makkelijk. "Ik heb in het begin ontzettend moeten wennen en nam het mijn ouders heel erg kwalijk dat ik mijn vrienden moest missen."

Waar woonde je voordat je in Oosthuizen kwam? Is er iets wat je meteen opviel?

"Ik kom uit Purmerend, een levendig stadje. Op mijn vijftiende verhuisden we naar Oosthuizen, een stil dorpje. Ik kende niemand en moest alles op de fiets doen. Wat meteen opviel: mensen groeten elkaar en maken sneller een praatje."

Kreeg je in het begin last van heimwee?

"Niet naar het huis, maar wel naar mijn vriendinnen en het uitgaan. Alles was ineens ver weg. 's Avonds fietsen over donkere landweggetjes vonden mijn ouders spannend."

Hoe ervaarde je de stilte en ruimte?

"In het begin wennen, maar het huis en de ruimte waren fijn. Mijn paard kwam hier te staan, ik maakte vrienden en haalde mijn scooterbewijs. Nu heb ik een auto."

'Weeg dingen niet te zwaar. Kijk naar wat wel kan'

Hoe zou je iemand voorbereiden op een verhuizing naar een dorp?

"Weeg dingen niet te zwaar. Kijk naar wat wel kan."

Wat waardeer je aan het dorpsleven?

"De rust en ruimte. Ik werk bij de Landmacht en ben vaak op oefening. Dan is thuiskomen in een rustig, vriendelijk dorp fijn. Wat ik in het begin miste, ben ik nu juist heel erg gaan waarderen."

Luna Stok

Deeltijd student

Creative Business

Foto Khadisja Ahbari

Luna Stok (Purmerend, 28 juni 2001) is 24 jaar oud en woonachtig in Oosthuizen. Sinds september 2025 volgt zij naast haar werk bij Defensie de deeltijdopleiding Creative Business aan de Hogeschool van Amsterdam. Sinds 2019 is zij werkzaam bij de marine, aanvankelijk als militair aan boord van Zr.Ms. Johan de Witt, waar zij verantwoordelijk was voor het beheer van de socialmediakanalen. Tegenwoordig vervult zij een burgerfunctie aan wal, waarbij zij fotografeert voor de Nederlands-Belgische Operationele School.

Luna hoopt na het behalen van haar studie een functie binnen Defensie te vervullen waarin zij zich fulltime kan bezighouden met (social)mediataken. Haar ambitie is om de verschillende krijgsmacht delen, met een bijzondere focus op de marine, te promoten via fotografie en film. Ze vindt het belangrijk om het werk bij Defensie zichtbaar te maken voor een breed publiek en wil graag bijdragen aan een mooi en realistisch beeld van het werk binnen de organisatie.

Luna Stok,
auteur